

Budapest, 1875.

2. szám.

Január 14.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

Társadalom és állampénzügy.

I.

A modern nemzetgazdaság megalapítója Smith Ádám, elméletének mintegy kiindulási pontjául választotta azt, hogy az állam pénzügyi viszonyai egyenesen társadalmi viszonyiból következnek. Ha valamely állam pénzügyeinek átalakítása hatással van a társadalomra, akkor ezen társadalmi átalakulás már az okozatnak további okozata, mert az első ok, mely a társadalomra hatott, maga a társadalom volt.

Az okozatnak ezen okozatát láthatjuk már társadalmunkon, mely hogy a nemesebb fejlődésre, a műveltségi színvonal fokozására képtelen, sokak által az állam súlyos pénzügyi bajainak tulajdonítatik.

Azt mondják: segítsünk, javítsunk pénzügyeinken, akkor helyre állanak a társadalomfejlesztő tényezők teremtő tulajdonságai; újra fölpezsdülnek a szunnyadó erők, s új célok, új eszmék körül csoportosulnak.

Pedig a tétel úgy áll, hogy a társadalmat zsidbasztó pénzügyi bajoknak első oka maga a társadalom volt, s mikor most azt kiáltjuk: segítsünk pénzügyeinken, hogy a társadalmat megmentjük, ezt oly alakban kell tennünk, hogy segítsünk társadalmunkon, hogy pénzügyeinket megmenthessük.

Mert vajjon mindazon hibák, melyek pénzügyi bajainkat okozták, — nem társadalmi bajok voltak-e?

Nem azt láttuk-e, hogy társadalmi életünknek hét éven át vezéiránya nem a tőkegyűjtés volt és a megtakarítás, hanem a könnyelmű élvhajászat, tündöklőni akarás, és tékozlás?

Most persze pénzügyi bajainknak egyik főoka a tőkehiány. Hazai tőkénk nincs, az idegen tőke pedig kiviszi drága kamatait, és más, idegen állam társadalmának föllendülését segíti elő.

És vajjon a tőkegyűjtés ezen vétkes elmulasztása, mely már pénzügyi nyomorúsággá nőtte ki magát, nem társadalmi állapotaink léhaságainak kifolyása-e?

Vajjon az a corruptio, mely tényleg az első alkotmányos évek fölvirágzását önző célokra zsákmányolta ki, nem társadalmi nyavalya volt-e? Nem ebből származtak-e a fölösleges intézmények? bukott vállalatok és görbe vasutak? Melyek épen azért váltak pénzügyi bajokká, mert a befektetett tőkét vagy egészen megsemmisítették, vagy rosszul hasznosították.

Ott vannak az ipar és nép munkaérdekei. Vajjon nem a társadalmi éretlenség csinált-e pártot az egyház erkölcsjavító befolyása ellen, s ezáltal mintegy fölszakítá a társadalmi fegyelem kötelékeit, és könnyelmű időlopásra bátorította a munkaerőt?

Pedig Smith Ádám szerint a munkaerő a nemzetgazdaság alapja. Ha a társadalom a munkaerőt rontja meg, vagy tereli ferde irányba, akkor azon a legbőleesebb nemzetgazdasági axiómák sem segítenek mindaddig, míg a társadalom meg nem változik.

Ha tehát pénzügyi helyzetünk kétségbeesztő, s ezzel együtt kétségbeesztő a társadalmi pangás és erőtlenység is, akkor a javítás első figyelmenek magára a társadalomra kell irányulnia, ha azt akarja, hogy a pénzügyi nyomor enyhítése ne csak pillanatnyi, hanem végleges legyen. Vessünk egy pillantást társadalmunkra, s fejtjük ki, miben kell társadalmunknak átalakulnia?

Álom és való.

Ha egykor a vétekről álmodám,
Mellel elfult a nehéz sóhajon,
Mint ki lenn föleszmél a sir honán,
Majd megszánt s felköltött őrangyalom.

Ám mily üdv volt könnyűlten mondanom:
Hál' Istennek! rosz álom volt csupán!
S a köny, melyet sajtolt a fájdalom,
Gyöngyharmat lön a hit napsugarán.

És most hová juték én Istenem?
Ébren vagyok, vagy álom volna még?
Ah jól érzem, boldogtalan levék.

Szivem kigyúlt ház, mely fejemre ég,
S a lángokból ki nem vergődhetem,
Isten! hol vagy? Ments meg irgalmas ég!

Bogyai.

Két csillag.

Beszély.

(Folytatás.)

IV.

Vannak kicsiny, jelentéktelen események az életben, melyekből idővel fontos, soha nem sejtett dolgok fejlődnek ki. Ilyen volt az is, midőn Zárandy gróf kastélyába az új titkár Szerény György megérkezett.

A megjelenés nem képezett eseményt, amint természetes. Főrangú körökben nem szokás észrevenni a kisebb, nagyobb rangú cselédek változtatását. Az minden esetre figyelmet költött volna az új titkár személye iránt, hogy Medea grófnőt a veszélyből kimenté; de ezen eseményt csak ketten tudták, Medea grófnő s György. Mindkettő hallgatott arról.

György elfoglalta új hivatalát egész esőndben. Lakosztálya a gróféval egy folyosó által volt összekapcsolva. Medea grófnő s a dísztermek a másik szárnyban voltak. Azokba György nem lépett soha. Ellenben a gróf dolgozó szobája egyuttal az övé is volt s a nap legnagyobb részét ott tölté egy számára kijelölt asztalnál. A grófnak roppant széles levelezései voltak; urodalmainak tisztái, szétszórt gazdaságai, a fővárosi bérházak elég dolgot adtak az új titkárnak. A gróf született törvényhozó is volt s azon korban főuraink még szent kötelemeknek tartották ősi jogaik használatát. Györgynek meg kelle ismerkednie a politikával is, figyelemmel kísérni a napi eseményeket, a pártok állását, a gróf meggyőződését; latra kelle vetnie az új törvényjavaslatok jó vagy rosz oldalát, beszédeket, indítványokat, czáfolatokat fogalmazni, tanulmányozni Macaulayt, Macchiavellit, Verbőczyt, Montesquieut, forgatni a nemzetgazdasági, törvénykezési, történelmi, statisztikai könyveket; szóval volt módjában kutatni, gondolkozni, tanulni; de érezni — arra nem volt deje.

Ádám gróf az első hónap alatt meggyőződött titkárának rendkívüli szellemi értékéről. Azt hamar tapasztalta, hogy tudományosan mivel fő, tiszta ész; a jellem megismerésére ez még rövid idő volt. Különben is György nem adott erre alkalmat eddig. Csöndes, nyugodt, kimért ember volt, anélkül hogy feszes, vagy stereotyp lett volna. Volt modorában bizonyos márványszerű hidegség; lelkiismeretesen megfelelt föladatának, de azontul kötelemet nem ismert. Senkit sem engedett magához közeledni s tudott uralkodni magán a kellemes mint kellemetlen benyomások alatt. Arczán soha sem leheté látni az indulatok változását; mindig ugyanaz volt. Hangja halk, tiszteletteljes, de bátor vala; beszédében soha sem nyilvánult szenvedély, mindig ugyanaz, egyszerű, természetes és határozott. Egész lényén kerestelen elegancia ömlött el; nem kívánt többnek látszani, mint amennyi volt. Mindenki az elsőtől az utolsóig önkénytelenül bizonyos tiszteletet érte iránta.

Medea lelkében nagy változások történtek György megjelenése után. Egy halvány, bizonytalan, elmosódott alak képződött abban, melyet nem ismerek. Valahányszor Györgyöt megpillantá, mindannyiszor egy bántó, kellemetlen érzés tölté el szívet. Nem volt ez undor, gyűlölet, hanem egy sejtelemszerű félelem. Egy csodás, magnetikus erő, melyet eddig nem ismert. Ez érzés csak addig tartott, míg közelében volt, azután elmúlt nyomtalan. Amit Medea azelőtt soha sem tőn, tévé most. Kezdett gondolkodni, eszmélni. Érte hatást, s nem tudá megfejtteni az okot. Sokszor felkaczagott magában, de midőn a kacaj elmúlt, egy fájó érzés maradt hátra szívében. Kezdte érezni, hogy ez kínos és gyötrelmes. Szíve sebet kapott s nem tudta, miért és honnét. Százszor elutasítá magától e gondolatot, az megint csak visszatért. Mint a falevél nem tud ellenállani a szél erejének, inog, mozog folyton, ugy volt Medea is szívével. Egy látatlan, csodás erő vonzotta őt; nem volt képes annak ellenállani.

György hideg maradt és érzéketlen. Még eddig egy szót sem váltott Medeával; nem is igen volt alkalma rá. A hölgy mindig egy büszke főbillentéssel üdvözlé őt, ha megpillantá. Bántani kezdé az is, hogy György soha elő nem hozta első találkozásuk eseményét; ő pedig szerette volna Györgyöt hallani dicsékvőnek, kérkedőnek, aminőknek találá a többieket. Azok fecsegtek szüntelen, ez hallgatott. Medea pedig sokkal büszkébb volt, hogy sem az első találkozást előhozta volna. Akarta az erőset játszani szemben ez idegen, különös emberrel. György, ugy látszék, nem törődött mindezzel. Valamint először nem kereste az alkalmat, ugy nem fürkészte most sem. Nem azért jött a gróf házába, hogy egy nevetséges ábrándozó ember szerepét vigye. Ezt tudta jól. Erős férfiúi lelke büszke volt nemes önérzetére. Ezt nem adta volna olesón oda.

Már a második hónapban történt, hogy a gróf egy esős napon titkárával együtt volt dolgozó szobájában. A gróf egy pamlogon heverészett, György az íróasztalnál ült.

— Első eset, szólt a gróf kissé ingerülten, hogy tanácsát nem találom elfogadhatónak.

— Ez csak rám nézve fájdalmas, válaszola György nyugodtan; mert, amit mondtam, meggyőződésem.

— Természetesnek találom; a mai reformeszméknek ön is barátja.

— Amennyiben az emberiség javára szolgáltnak, igen.

— De az önök eszméi forradalomra fognak vezetni.

— Oh azok nem, hanem a reactio, szólt szilárdan György.

— Tehát hiszi azt, titkár ur? szólt a gróf izgatottan fölkelve.

— Nem hiszem, de félek, hogy úgy lesz, méltóságos uram! A népfelszabadítás eszméje megért már. Nagyszerű átalakulások küszöbén állunk. S úgy látszik, senki sem maradhat azok tétlen nézője. Az ily átalakulások rendesen nehéz küzdelmekkel állanak kapcsolatban.

— Nos? Mi következik ebből?

— Azon helyzet, hogy csak azon ember szerencsés és biztos, kinek mindenütt barátai vannak.

A gróf megütődve hallá e szavakat; már épen kitörni készült, midőn a megnyílt ajtón Medea grófnő lépett be. Pompás lovagöltöny takará tagjait. Hosszu uszályát gondtalan húzá maga után. Kezében arany-nyelű lovagostort tartott.

A grófnő hidegen üdvözlé Györgyöt, ki fölkelte s állva maradt, azután atyjához lépett.

— Bajod van, atyám? Fel vagy indulva.

— Eh! Semmi. Ül le egy kissé. Hová készülsz?

— Alfonz herezeggel sétalovaglást teszünk, szólt Medea, egy kényelmes karszékbe vetve magát.

— Ebben az esőben?

— Az engem mulattat, szólt a grófnő, lovagostorával játszva, mintha atyján kívül senki sem lenne a szobában.

— De megint bajod lehet. Reméllem, nem Gryphust választád.

— De igen, szólt a grófnő hanyagon, egy futó pillantást vetve Györgyre.

— Azt épen nem engedem! szólt a gróf, kinek előbbi ingerültsége újra visszatérni látszott. Másodszor már nem bukhatol le oly szerencsésen.

Medea grófnő egy pillantást vetett atyjára, azután elgondolkozni látszék.

— Te ingerült vagy atyám! Mi okod van?

— Mondja el György ur! szólt a gróf, kemény léptekkel haladva át a termen.

— Az egyszerű dolog, grófnő! szólt György halk s rokonszenves hangon. Én a gróf szigorát törekvém meglágyítani egy szegény, beteg pór nő iránt, ki falopással van vádolva.

— S abban az asszonyban védelmére kel az egész paraszthadnak, vága közbe a gróf.

— Miért nem tenném azt, uram, folytatá György csöndes nyugalommal; ez az első eset, tehát föl akarom használni a jövőre is.

— Védelme, jogot fog adni a bűn szabadságára.

— Nem gróf ur! szólt György tovább. Ne a büntetés félelme, a rossz tudata tartsa vissza a népet a bűntől. E szegény asszony alamizsnából él s füstpénzt és dézsmát nem fizethet. Egész családja elpusztult.

— Mert maga kuruzsló, javasasszony — mint mondják.

— Azt nem tudom, szólt nemes egyszerűséggel György, de benne látom eszményi nagyságban a nyomort. Évszázadokon keresztül üldözte e népet egy megmagyarázhatlan balsors. Mint egy nagy meteornak széthullt töredéke, leesve ez idegen földre, soha néppé, nemzetté nem változhatott. A világralmat bíró nagy római nép elfeledett sarjadéka most azért van itt, hogy gunyja legyen egykori nagyságának s őseinek véren szerzett babérjaiért viselje most a rablánczot. Minden nép ráhágott először, hogy feljebb léphessen; elbutult, elszegényült, nyomora közmondássá vált.

Medea grófnő meglepetve tekintte Györgyre; Ádám gróf pedig kérdőleg néze rá.

— És ez állapoton gróf ur, szólt György szokatlan lelkesültséggel, nem segite senki. A föld népe rab-szolga maradt. A paloták és kastélyok vastag falain át nem hatottak az inség, nyomor, üldözött ártatlanság, az elnyomottak jajsza. A főur, ki soha sem látta a nyomort saját valóságában, érzéketlen, hideg, erőszakos maradt a nép iránt. Én védem e népet, méltóságos uram! védem az emberiség s testvériség szempontjából, védem azon jog alapján, melyet Isten minden embernek egyformán adott; mert ép úgy fel tudom fogni hűsége, ragaszkodása, lelkesültségének erejét, amint tudok reszketni dühe- és boszujától.

— Hogyan, György ur? szólt a gróf komolyan.

— Az egyszerű, szólt György halvány arcát megtörölve. Nem látta gróf ur, e népet, midőn földesurával s annak hozzátartozóival, tisztjeivel, szolgálival találkozik? hogyan lesüti szemeit, melyekből baljós-latu villám cikázik elő; mily sötét, mogorva arcot ölt. Sok évi szenvedés érlelt meg szívében egy borzasztó gondolatot. Tudja azt, gróf ur, mit teszen, ha egy oláh e szókat vési szívébe: »ezine mintye!« Én tudom, én ismerem azt; érintkeztem e fajjal másutt is. Az elkeseredés sehol sem oly nagy, mint e völgyekben. Azok a pakulár gunyhók mind egytől egyig forradalmi tanyák. A nép már hangosan morog; fenszóval beszél tradícióiról, nem kell sok idő, s kardot kovácsol a rablánczából.

— Megtizedeltetem e ronda fajt, szólt a gróf indulatosan.

— Ellenkezőleg, uram. Ez olaj lenne a tüzre. Szeliden kell vele bánni; gyógyítani sebeit, feledtetni vele sérelmeit; tanítani, oktatni kell. S ez az oka annak, miért védtem én e szegény asszonyban gróf ur összes jobbágyságait.

Medea fölkelte. Ugy érezte, hogy Györgyöt látnia kellemetlen, hallania még kellemetlenebb. Valami megrendült abban a fehér kebelben, midőn hallotta az ifjut a lelkesültség bátor s meggyőző hangján a nép érdekében szólani. Az eszme ép oly új volt előtte, mint a hang.

Arca egyszerre komoly lön. Egy ismeretlen, néma fájdalom tükrözött azon. Mintha ezen magasztos leczke neki is szólt volna.

— Isten veled, atyám! szólt halkán. Most már, nem megyek lovagolni.

Amint György mellett elment, ráfüggeszté sötét szemeit. Tekintetében dacz, harag s büszkeség volt kifejezve.

Atyja némán s esodálattal eltelve néze utána.

Medea grófnő felháborodottan ért termeibe. Indulatosan tépte le ruháit. Egy gondolat ellen küzdött, mely megragadta szívét, eszméjét.

— Eh! álom volt. Nem akarok rá emlékezni! — susogá magában.

V.

A helység végén, a rengetegek közelében állott egy nyomorult, alacsony viskó. Külseje eléggé elárulta, hogy annak lakója nem illik be a módos pórok közé. Vihartépte teteje rongyos volt; oldalai repedeztek; alacsony, kisdud ablaka nagy részben szalmával vala betömve. Abban lakott Anicza, a javas asszony.

A szegény öregot úgy ismerte évek óta mindenki, mint saját anyját. Nem volt egy sem a helységben, ki vissza tudott volna emlékezni azon időre, midőn még Anicza fiatal leány volt. Haját ezüst fehérnek, arcát ránczosnak, őt magát rongyosnak ismerte mindenki. Ott lakott a falu végén egyedül és elhagyatva; nem járt senki házához, de hozzá jártak sokan. Elterjedt róla a hír, hogy gyógyfüveket árul, jövendőt mond, minden bajban segít. Ki volt, honnét jött, s mikor telepedett meg ott, arra nem emlékezék senki.

Az oláh nép babonás. Aniczát is többnek tartá természetes lénynek, pedig nem volt más, mint egy, a természet titkaiba némileg behatolt fürkésző, ki csekély ismereteit jól tudta érvényesíteni. Az emberek tisztelték őt, mert sok jót tett velök. Sikerral gyógyított mindenféle bajokat, különösen nőknél. Az asszonyok és fiatal leányok tisztelettel tértek ki előle, ha a templomba eltipegett. Ott látták őt ájtatosan imádkozni s el kelle hinniök, hogy Anicza jó szellem. Templom után rendesen körülfogták, behitták házukhoz, az öreg asszony azonban soha sem fogadta el a meghívást. Elfogadta az alamizsnát s adott érte a szükségben jó tanácsot. Egész jósolása abban állott, hogy szerelmes fiatal leányoknak meg tudta mondani, ahhoz fognak-e menni, akit szeretnek. Ebben pedig azért csalódott ritkán, mert a község minden liaisonját ismerte.

A szegény asszonyt egy ideig nem látták; ki másokat gyógyított eddig, most maga szorult arra. Öreg is volt. Néhány hét előtt az erdőben fát szedegélt. A gróf kerülői elfogták és súlyosan bántalmazták. A szegény öreg asszony, ki annyival jót tett, egyedül s elhagyatottan feküdt nyomoru kunyhójában. A kerülők fényezetéseiből megérté, hogy még más is fog rá következni.

A főnebb leirt jelenet után harmadnapra Györgyöt látjuk egy kis csomaggal kezében a szegény asszony kunyhójába lépni. Ugy látszik, már ismerős volt Aniczánál.

Az asszony ott feküdt nyomorult ágyán. Száradt tagjait egy elviselt rongyos takaró fődte. Szétszórt haja, beesett, még most is tűzben égő szemei ijesztő külsőt adának neki. Lázban volt.

György már mint ismerős lépett be a szobába. Egy rozszant asztalra letevé a ládikát, melyet magával hozott, s nesztelen léptekkel az ágyhoz lépett.

— Hogyan van, Anicza? kérdé részvétellel.

Az öreg asszony fölveté szemeit, s megpillantván Györgyöt, keze után nyult, s nagy nehezen fonnyadt ajkaihoz emelé azt.

— Oh, jó domnule, sohajtá, miért fáradsz te értem annyit? Nem érdemlem meg én azt.

— Legyen nyugodt. Amint ígértem, minden rendben lesz. Senki sem fogja bántani.

— Már tegnap itt volt a bíró, szólt az asszony kinos nyögéssel. Lázam volt, alig értettem, mit mondott; azt hallom, be fognak börtönözni.

— Ne féljen, jó asszony. Majd megvédem én. Megkapta a küldeményt?

— Köszönöm, domnule! Te sok jót teszesz velem. Soha sem hálálom meg neked. Mit is keressz te nálam? Mit tehetek én neked?

— Most semmit; talán egyszer.

— Te tanult ur vagy, domnule; tudod, hogy én mitsem értek. Amit tudok, az a parasztnak való. Ostobaság az egész.

— Van más is, Anicza, amivel használni képes.

— Oh domne Zeu! — sohajta az asszony — mi lenne az?

— Anicza! szólt György csöndesen. Volt már itt a tribun?

Az öreg javasasszony fölkelni törekvék ágyából, de csak görnyedt helyzetben maradt. Szemei kimeredtek, fogai vaczogtak. Félve, láztól gyötörve néze az ágya mellett ülő férfira.

— Még nem! sutogá, de legényei már voltak itt.

— Mit tudsz rólok?

— Jövő pénteken a kallósmalmoknál fognak találkozni.

— Ott lesz a tribun is?

— Valószínűleg.

— Akkor ott el lehet fogni.

— Azt nem engedem, domnule.

— Miért?

— Mert a tribun az én — fiam.

— Lehetetlen!

— Igen, domnule; az én megátkozott, gonosz fiam. Ne bántsá őt; megveri az Isten nélküléd is.

E perczben lódobogás hallatszék a viskó előtt. György feltekinte. A küszöbön parancsoló női hang hallatszék. Az ajtó megnyilt, s György előtt ott álla — Medea grófnő.

Medea az első pillanatban megdöbenni látszék. Felindulása csak egy perczig tartott. Mintha nem is látná Györgyöt, egyenesen az ágyhoz lépett.

— Jó asszony! szólt a beteghez hajolva. Hallám bajodat. Jöttem, hogy segítsek rajtad.

Anicza bámulva néze az előkelő urhölgyre, rögtön megismeré.

— Oh boldog Isten! Te jöttél hozzám szép kisasszony! szólt könyekkel szemeiben. Oh köszönöm!

— Szólj mit kívánsz?

— Mit kívánnék én már! Életem már rövid. Én soha sem tudtam, hogy te a szegényekkel is törődöl. Szép kisasszony! Ki tanított meg rá?

Medea grófnő halvány lőn. Az öreg pórnő öntudatlanul egy oly hurt érintett, melynek hangját nem hallá szivesen. Egy látatlan erő kényszeríté, hogy

szemeit Györgyre vesse. Az némán s csöndesen állott az ágy fejenél.

— Gyógyit valaki téged? szolt, másra fordítva a beszédet.

— Itt ez a jó domnule. Már egy hete, naponta ápol. Soha ilyen áldott, jó urat. Isten vele lesz, tudom.

Medea sokáig küzdött magával, míg e néhány szót kimondá:

— Ön orvos is, György ur!

— Értem a hasonszenvi gyógymódot, a természetant s vegytant. Ez az egész, szolt György halkán.

— És hogyan, jó kisasszonyom! szolt az öreg pórón, alkalmat nyerve halála kifejezésére. Én ismerem magamat, és értek én is az emberi bajokhoz. Tudom jól, hogy nélküle már végem volna. Én nem tudom, mit adott nekem, de érzem, hogy lassankint javulok. Midőn elhagyottan itt feküdtem, három napon át alig magamnál, mindig mellettem volt. Vízet adott, ha szomjaztam, oly lágyan, annyi szeretettel törölte meg verejtékes homlokomat. Gyermekem sem tette volna azt velem. Áldja meg az Isten.

Medea grófnő észre sem vette, hogy szemei megteltek könnyel. Keble nyugtalanul kezdte hánykolódni. A titkos hatalom erőt vett lelkén. Álmodozva tekintte az előtte álló férfiura, szemeiből félelem, hála, gyönyör, s érzelmeinek túlradó bősége tükrözött. Sokáig némán hallgatott. Azután megfogá a beteg pórón kezét s csöndes mintegy álomszerű hangon mondá:

— Jó asszony! Tudsz te jövendőt mondani?

Anicza felült ágyában s kérdőleg néze a grófnőre.

— Azt kérdelem tőled: tudsz-e nekem jövendőt mondani? szolt a grófnő lágy, esengő hangon.

— Az öreg pórón mosolyogni iparkodott.

— Oh szép kisasszony! mit kívánsz tőlem? Hiszen te okos vagy. Tudod jól, hogy ez csak a mi szegény leányainknak való tréfa. Nincs abban semmi igazság. Én tudom a legények és leányok titkait, ismerem házi összeköttetéseiket, könnyű dolog a jövőt kitalálnom. De téged, szép kisasszony, nem ismerlek úgy; hogyan mondhatnék neked jövendőt?

— Jó, képzeld magad, mintha én is egyszerű, szegény parasztleány volnék. Nesze, itt a tenyercem!

— De mit mondjak, domne Zeu! szolt az oláhnő, ösztönszerűleg kezeibe véve a parányi hófehér kezét. Isten esodálatos az ő műveiben, s én még öreg anyamtól tanultam, hogy a kézben titkos irás van. De ez mind bolondság. Azt csak nem fogod elhinni.

— Nem fogom! De szeretném hallani, mit tudsz mondani.

Anicza egy ideig merőn a kézre nézett. Azután elgondolkozni látszék. Majd fölveté sötét, elhaló szemeit az ágya mellett ülő szép hölgyre, onnét a szemközti álló fiatal emberre. Mélyen sejtő lelke a két lény között egy összekötő fonalat keresett.

— Szép kisasszonyom, megengeded, hogy a domnule itt, egy pillanatig megfogja kezéd?

A kérdés oly váratlanul jött, hogy mindkettőre villanyszerű hatással volt.

— Legyen! mondá Medea grófnő lassu hangon, s kezét Györgynek nyujtá.

Az egy perczig tétovázott. Visszajedni látszék e gondolattól. Remegve nyujtá ki kezét, mely láthatólag reszketett.

S a két kéz egymásban volt.

Az öreg pórón mély pillantást vete mindkettőre. Mintha lelkökbe akart volna pillantani. Láttá, mint fut a vér a büszke hölgy arczaira, s mint halványul el a férfi.

— Jól van! most mutasd kezedet, szép kisasszony!

Azután sokáig nézett a kis kézre, s bágyadt hangon megszólalt:

— Szegény szép kisasszony!

— Nos, mit olvastál belőle? szolt a grófnő lázas hévvel, míg György lehunyt szemekkel s összeszorított ajkakkal állt mellette.

— Az élesesz, akit szeretsz, s még sem leszesz azé. Boldog leszesz, de csak egy pillanatig!

Medea grófnő halvány lön e szavakra, mint a fal. Alig hallhatólag mondá Györgynek:

— Most mutassa kezét ön.

György reszketve nyujtá kezét a pórónak.

Az már akkor lázas deliriumban volt. Midőn a kezét megpillantá, remegő hangon így szolt:

— Két csillag fut az égen. Egyik kergeti a másikat. Te vagy az egyik, a másik fényes, ragyogó s messze, messze tőled. Ha eléred, le fogtok bukni mindketten az égről!

Azzal kimerülten rogyott vissza párnáira.

Medea grófnő sebzett szívvel hagyá el a kunyhót. Mit érzett lelkében, azt senki sem tudhatá. György szótlanul hagyta őt menni. Láttá őt a viskó ablakából, mint ül ismét lovára, s ott váró lovásza mily megütődött arczal fogadja. Ott maradt a viskóban, ezérféle gondolatokkal eltelve. Erős, férfiúi lelke előtt százszor tréfának tünt föl az egész jelenet, de azért a jósszavak nem mentek ki fejéből.

(Folytatása következik.)

TÁRCSA.

Nápolyban.

Uti jegyzetek.

(A nápolyi muzeum. — Pompeji.)

Rómában néhány német tanítóval találkozánk, ezek említették, hogy Nápolyban valami Stoczek nevű ezüstmű-árusnál voltak szállva. A család németmorva eredetű, tagjai jól beszélnek németül s elég jutányos áron adtak nekik szállást.

Ajánlották nekünk is. Elfogadtuk az ajánlatot és nem bántuk meg. Lakásunk az 5. emeleten volt. Nápolyban t. i. a szűk utcák szennye s a hőség egészségtelenné teszik az alsóbb lakásokat. A magasabb lakások ajtai egy-egy kis terrasse-ra nyílnak, hol jó levegőt s szép kilátást élvez az ember. Itt töltöttük az estéket s a reggelt. Beszédes gazdánk sokat beszélt Nápoly állapotairól. Maga részéről nem panaszkodott ugyan de a többségre nézve föltöbb sulyosnak, nyomasztónak mondta a helyzetet. Szerinte II. Ferencznek még mindig kedvelt emléke van a szivekben, míg a jelen kormány s nevezetesen a király

semmi rokonszenven nem részesül. Azonban mi nem akarunk politikai tanulmányokat tenni. Nézzünk szét a terrasseról! Itt előttünk a messze nyúló tenger, melynek egy részét azonban a házak eltakarják. Emitt a királyi palota, nem épen nagyon fényes külsejével. Hátul egy magas hegy emelkedik, a S. Martino kolostor és fölötte a Castel S. Elmo erősség. Gazdánk e kolostor megnézését különösen ajánlotta s igen értelmesen megmagyarázta (persze németül) a hozzávezető gyalog utat. Igen ajánlotta továbbá a Capo di Monte, illetőleg a rajta levő királyi palota meglátogatását, úgy a városban fekvő királyi palotáét is, melyekhez jegyet szükséges kapni. Neki már van is, az övét szívesen átengedi használatunkra. Egy jegyen van több királyi épület megtekintésére engedély. Mi a jegyet köszönettel fogadtuk, előbb azonban a muzeumot akartuk látni s Pompejibe kívántunk kirándulni.

Tehát a nápolyi muzeumba! E muzeum régiségek tekintetében kétségkívül a világ leghíresebb gyűjteményei közé tartozik, sőt a Pompeji- és Herculánumból hozott műtárgyak tekintetében egyetlen. Hajam meredez, ha a hely színén tett jegyzeteimre tekintek. Mit válaszszak e roppant tárgyhalmazból egy-két rövid tárczalevél keretébe? Csak egy-két tárgyat említek meg s ezzel is elég hosszú lesz leírásom. A számtalan bronz szobor közül nevéssünk a részeg Faunon, ki határtalan jó kedvvel dől hanyatt, bal lábát térdben meghajtván, jobbát pedig kinyújtva. Jobb kezét fölemelve mutató ujjával fölfelé mutat. Vidáman nevető arcát torzonborz hajfürtök körítik. Menjünk keresztül a gazdag római görög és olasz fegyvergyűjteményen, álljunk meg N. Sándor issusi csatája fölött, mely egy pompeji-i ház padozatát képezte. Apró kövecskékből esodálatosan kirakott kép ez, melyen N. Sándor, Darius és számos vitéz viadala van művészileg előállítva. Egy része már elpusztult, de azért folytonos csodálat tárgya. Mit szóljak a farnesi bikáról, melyet Rómában a Caracalla fürdőben esonkítottan találtak? Egy óriási márvány-darabból faragott szoborcsoport ez, melyen öt ember és két állat alakja látható. Amphion és Zethus boszut állnak Dirékén, ki atyjokat Likust, Antiope férjét elesábitá. A két férfiú egy dühös bika szarvaihoz köti Dirkét hajánál fogva. Elül egy eb ágaskodik fel, hátul Antiope bocsánatért esdeklék. Ez előtt is elállhatnánk egész nap, de a tárgyak sokasága tovább üz bennünket. Egy teremről lépcsőn kell alább bocsátkozni. Egy feliratokkal, sirtáblákkal kirakott falu terembe jutsz. Ime egy egyszerű sirirat a sok közül: Maximinae bene merenti, quae dormit in pace. Az edemes Maximinának, (t. i. van szentelve e felirat) ki békében alszik. A többit nem is igen nézzük, mert másik szobába visz egy ajtó, melynek háttérében különösen érdekesen összeállított egyiptomi régiségeken bámulnak sokan.

Nem kevés mumiát láttam már, de ilyen érdekesen még sehol sem voltak elhelyezve. Egy üveg szekrényben vannak öten feltámasztva. Az első egészen ki van bontva koporsójából és burkolatából. Szája tátva áll, kezei ölébe tévők. A másik térdig van csak kibontva, mellette többretű vászon, melyekbe be volt burkolva. Jobb keze ölében nyugszik, balja mellén keresztül jobb vállát éri; kiálló álla felett szája tátva. A harmadiknak csak feje és melle van kibontva. Tátott szájából fogai vigyorognak. A 4-ik ismét egészen ki van bontva, kezei mellén keresztben. Hasa balján hosszú vágás, ahol beleit kivették. Fejét haja födi, egyenesen álló feje s nyitott szája van. Az 5-iknek feje és melle van nyitva. Feje és arca fölfelé emelkedik. Megbánod ha jól megnézed őket, mert velök álmodol, pedig ugyan csunya feketék ám; mintha csak az ördög atyafiságából volnának.

Ugyanazon nagy szekrényben az emberi mumiákon kívül egy krokodil is látható s több emberi kéz, meg fejek. A fényűzés és hiúság már a legrégebb hajdankorban is nagy szerepet játszott. Láthatsz itt egyiptomi ékszereket: négyszegű drágaköveket félkörbe fűzve zsinegen, gyöngyhálót, köedényeket, melyeknek tetejét emberi vagy állati fejek képezik. Igen érdekesek végre a hieroglyph feliratok kőben és kifeszített papyruslapokon. Már Turinban is sok ily régiséget láttunk, köztük 3000 éves kenyérdarabokat, melyeket semmivel sem tudnak a férgekől megóni. Mindenféle méreggel, még arsenicummal is behintették, s a férgek mégis össze-vissza lyukgatják, holott a mumiák mellett a pyramisokban évezredekig épen megmaradtak. A női hiúság sem mai dolog, az egyiptomiaktól maradt hamis hajak — chignonok — pomádé-tartók mutatják, hogy az egyiptomi hölgyek is ecizomázták testöket, pedig láthatták mumiáikon, hogy holtuk után milyen lesz annyi gonddal ápolt porhüvelyök. Hanem hiszen mi is látjuk és mégis több gondot fordítunk testünkre, mint lelkünkre. Coelum ipsum petimus stultitia! mondja valami másról Horatius ide is illőleg. (Bolondságunk eget ver!)

Pompeji falfestményeiből egész termek vannak. Egyik teremben üvegsekreány alatt láthatók azon nyers festékek, melyekkel a rómaiak ezen képeket készítették.

Nem is szólok a csoda-sok drágaságról, aranylánczokról, gyűrűkről, karpereczekről, ékkövekről, elefáncsont faragványokról; csak a roppant számu edények gyűjteményét említem; egy nagy üvegedényben 1800 esztendő olaj látható, melyet szintén Pompejiben leltek. Bort nem találtak, mert ezt leginkább agyagedényekben tartották vala a rómaiak, s azokon keresztül elszivárog a folyadék. Érdekesek az ételfélék is u. m. kuglufok, buza, árpa, mindenféle gyümölcs, különösen dió, szilva, mogyoró, sz.-János-kenyér, tojás, lépesméz, melyek persze tisztesen megbarnultak. Kézművek közt feltűnőek a kötélfélék, fonatok, finom hálócskák s a tűzhatlan asbest, de — úgy rémlik — ez feldolgozatlanul hever köztük.

Természetesen fáradtan és zavart fővel hagytuk el e gazdag gyűjteményt délután 3 órakor, hogy valami rossz talián étellel sűgy kis lacryma Christi-vel üdítsük fel lankadt testünket.

Másnap (szept. 21.) Pompejibe ügyekezünk. A reggeli vonatról szerencsésen elkéstünk, délben indulhattunk tehát. Már az ut is érdekes volt. Az ember a vonatról belát az üvegtelen ablakokon keresztül az egyszerű házakba, melyeknek lapos tetején itt-ott gabonát szárítottak. Narancs, füge, olajfák s iszonyu kaktuszok diszlenek mindenfelé. Itt-ott látható lesz a tenger is a másik oldalon, míg végre megérkezünk. Az állomástól szép ut vezet a kiásott város kapujához. A várost eltakarja a kiásott hamuból hányt halomláncz. Két frankot fizetsz s egy katonaféle vezetőt kapsz, aki végig vezet ezen, az óvilágból elrablott város utcáin, téerein, színházain, fürdőin, templomain és nevezetesb magán házaiban. Megmutatja a kövezeten kivájt mélyedéseket, melyeket a robogó kocsikerekek vágtak ki. Előbb azonban bevezet a muzeumba, melynek közepén hat holttestet látsz azon alakban és helyzetben, amint a halál elérte őket. Egyik nyugodtan alszik, másik arcra bukik, amint futva menekült, a harmadik vonagló tagokkal meredt meg. Körül emberi és állati csontvázak s egyéb oly tárgyak, melyeket már a nápolyi muzeumban is láttunk.

A város utcái keskenyek, a házakból boltok nyílnak az utcákra, ablakok nem igen vannak. A lakások befelé valának. A házak tetői elpusztulvák, de a falak épek, s néhol oly élénk festmények láthatók rajtuk, mintha csak a minap festették volna. Némileg itt is áll tehát a zsoltáros mondása, hogy ezer

esztendő, mint a tegnapi nap! Mert ez a minap bizony 1800 év előtt volt! (Pompej t. i. Kr. e. 79-ben temette be a Vezuv kitörése.) A házakat többnyire a bennök talált nevezetes tárgyaktól nevezték el. Ilyen p. o. a Casa del Favone, a Faun háza, mert benne találták a híres tánczó Faun szobrát. Ajtaja előtt mozaikban kirakva have = üdvözlég! szó olvasható. Ebben találták Sándor híres csatájának mozaik-képét is, melyet a nápolyi muzeum tárgyai közt említék. Egyik szobája mozaik-padlatán most is ott van egy kedves kép, mely három galambot ábrázol, amint egy ékszerszekerényből gyöngysort vonszolnak elő. Egy másikat Cornelius Rufus házának neveznek, mert egy kis márványoszlopon maig ott áll az udvarán a mellkép, mely alatt Corn. Rufus, tán a tulajdonos neve, olvasható. A római házak ilyformán voltak beosztva. Először a vestibulumon keresztül az udvarra (atrium) ér az ember, melyet fődött folyosó vesz körül, közepén márványmedence áll az esővízfelfogására, neve impluvium, mert az udvar maga fődetlen. Innen a tablinumba nyitunk, s ezzel végződik mintegy a ház külső része. A tablinum nevű szobában fogadta az idegeneket s végezte ügyeit a háziur. A ház belsőbb részei a család magánéletének helyei voltak. A peristilium körül foglaltak helyet a többi termek és szobák. A peristilium oszlop-csarnokkal kerített nyílt udvar, melynek közepe virágos kertet képezett, benne csinos szökőkutacsák is láthatók, p. o. egy kis gyermek szobra áll apró lépcsőzet tetején. A víz a fiu lábai alól buggyant elő s kis vizeséket képezve szakadt alá a lépcsőzeten.

Érdekes egy kenyérsütőnek háza is, melynek kemenczéjében nem tudom én, hány kenyeret találtak. Egy szobában ott állnak még a buza-örlő készletek is. Süvegalaku jókora kövek ezek, egyikre egy másik hasonlaku kő borul, a felsőt az alsón körülforgatták s a köztök levő buza liszté törődött.

A fürdők feltűnő kényelemmel voltak berendezve. Egy udvarféle testgyakorló hely van közepett, ebből nyílik jobbra a váróterem, hol üvegek s illatszeredények láthatók; egy teremben kerek hidegfürdő-medence, másik gőzfürdő- s melegvíz-medence, nagyobb közfürdőhely és másik váróterem képezik egyiknek részeit. Ez utóbbi váróterem födele is megvan.

A forum, oszlopzataival, a Basilika tribunáljával, s földalatti szük börtönével, az Iris- és Venus-templom, és sok egyéb épület még mindig kivehető részekkel hosszas leírásra méltó dolgok, azonban legyen elég rólok csak említést tenni.

A via Appia kezdetén valami nagy »Magazino« nevű épület áll, innen felséges kilátást élveztünk. Monte S. Angelo, Castell-Mare, Sorrento városa egy meredek szirten, Tasso születéshelye; Capri szigete s egy pusztuló régi szigetváracska, melyet vezetőnk Rivighianonak nevezett, a messzenyuló tengerrel pompás látványt nyújtottak. Azonban a kapu és a temetők felé közeledünk. Öröm, fájdalom, dicsőség, gyalázat, szép kilátás, szép remény, mind oda vezetnek. A kapun kívül valami épületet locandának nevezett vezetőnk. — Ha utasok éjjel érkeztek, mikor a kapu már zárva volt, ott várhatták meg a reggelt. Még szép siremlékek, columbariumok állnak a temetőhelyen. A columbariumokban ott vannak a fülkék, hova a hamvedreket állították. Közel van ide a Diomedes villája, melynek négyszögű, szörnyű hosszú folyosót képező pinczéjébe lementünk, de nem járhattuk végig, mert feneke befelé nedves volt a nem rég hullott eső után. E pinczében 17 holttestet találtak.

No de legyen elég e fölöttébb érdekes helyről! Valóban az ember szinte hálásnak érezheti magát a goromba Vezuv iránt, mert az ő gorombasága nélkül a régi rómaiak házi éle-

téről és a történet számtalan segédforrásairól vajmi keveset tudnánk! Igy bánik a Gondviselés is mivelünk, sokszor megszmorít, megkeserít, csapásokkal látogat meg, de az Istent szeretőknek minden javukra szolgál, mondja az apostol.

Szulik József.

HETI KRÓNIKA.

Bálok, estélyek, conferentiák, névnap üdvözlések — e rövid szavakba foglalható a mult hét története. Az országgyűlés még nem kezdte meg működését s az az egyetlen ülés, melyet az ünnepek után mult szombaton tartott, ép oly rövid volt, mint amilyen üresek voltak a képviselők padjai, kik még nem tudtak megválni a házi tüzhelyektől, s meghosszabbították maguknak a vacatiót. Egyébaránt nem vésztettek semmit sem ők, sem a törvényhozás; miután a tulajdonképeni munka, ugy látszik, még e héten sem fog megkezdődni, s azok, akik dolgozni szoktak, különben is helyökön vannak. Ily vigasztalással ugyan a haza ügye nem mozdul előre, de hát mit csináljanak azok, kik más-kép rajta segíteni egy sem tudnak?

A mult héten volt három királyok napja, s egyszersmint gróf Lónyay Menyhért és Horváth Boldizsár nevenapja. Mindkettőt ez alkalomból fölkeresték barátjaik s tisztelőik, hogy kifejezzék nekik szerencsekívánataikat. Névnap i tisztelegések egyszerű halandóknál nem bírnak jelentőséggel; államférfiaknál, kik hivatta vannak belenyulni az államgépézet kerekéibe s kiknek neve egybe van szöve az ország történetével, fontosságot és jelentőséget keresnek minden kiejtett szóban még akkor is, midőn az illetőnek esze ágában sem volt többet mondani, mind amennyit szavai tartalmaznak. Lónyaynak barátai és tisztelői egy arcképalbumot nyújtottak át küldöttségileg beszéd kíséretében, melyre Lónyay felelt, egyszerűen megköszönve a megemlékezést, minden politikai célzás nélkül. S épen abban, hogy Lónyay gróf tartózkodott minden politikai nyilatkozattól, nagy fontosságot keresnek a combinatiókra hajlandó elmék, kiknek okoskodására segélyül siet azon tény, hogy Andrássy gróf Lónyayval egy coupéban jött Érsekujvártól Budapestig. A két államférfiu kibékült, mondják, s Lónyay hallgatása e kibékülést jelzi. Hogy mit beszélt a két államférfiu együttutaztában, azt csak ők tudják, — de azt a lapok nyomatékkaal kiemelik, hogy ő Felsége a király a szombati udvari bál alkalmával Lónyay gróffal hosszasan beszélt s őt különösen kitüntette.

Szombaton volt az idei első udvari bál a budai várpalotában. A csillogó termek annyira megteltek, hogy alig lehetett mozogni, s a táncz is csak nagy bajjal folyt. A felséges királyi pár József főherczeg kíséretében lépett a terembe; a király ő Felsége karján vezeté be felséges nejét. Ő Felségeiket beléptökör mély meghajlással üdvözölték, mit ők kegyteljesen viszonzották. Hosszasaknak kellene lennünk, ha le akarnók írni e bál egyes részleteit. E bál magyar volt: a magyar király adta, magyar volt benne a tánczrend, a társalgás, tulnyomólag magyar az öltözet, annyira, hogy frakkok alig voltak láthatók; — s amily fényes ép oly fesztelen volt. A Felségek kegyes leereszkedéssel s nyájasan üdvözöltek mindenkit, s mindenki számára volt kegyes szó, mindenki számára kegyes megjegyzés, mely a megszólított személyére, állására és helybeli viszonyaira vonatkozott, s mely mindenkit újra meggyőzhetett, mily részletesen ismeri hazánk viszonyait a felséges uralkodópár. A bálnak éjjel tájban volt vége.

A mult héten gróf Szapáry Gyula, s hétfőn Bittó minisz-

terelnök adott estélyt; mindkét helyen a kormányzat, törvényhozás, clerus, aristocrazia, polgári osztály, tudomány, művészet, kereskedelem képviselve voltak. Vasárnap pedig a nőképzőegylet adott tombolával egybekötött táncmulatságot a redouteban, mely zsufolásig megtelt.

Míg a fényes termekben a farsang mulatságai folynak, azzal ijesztgetnek bennünket, hogy a fővárost az árvíz veszélye fenyegeti, mely esetleg nagyobb károkat tehetne az 1838-iknál. A Duna medrének vize a két városrész között rendkívül vastagra fagyott, s a jégen roppant sok hó halmozódott össze. A veszély abban rejlik, hogy ha a felvidéken előbb találna enyhé idő beállni, mint Budapesten, a víznek nem lenne szabad lefolyása s a várost okvetlenül el kellene öntenie. Vannak, kik e veszélytől nem félnek, de az elővigyázat még sem fog ártani, s inkább tegyen a város felesleges költségeket öléleges övintézkedések által, mint sem hogy garasos gazdálkodás miatt összetett kezekkel várja, míg késő lesz a cselekvésre. **xyz.**

RÖVID HIREK

— Legfelsőbb adományozás. A király ö Felsege a budapesti szűkölködők részére 2000 forintot engedélyezett magánpénztárából.

— A bibornok hercegprimás ö eminentiája a fővárosi angol szűkek templomának kijavítására 500 forintot adományozott.

— A váci püspök ur ö excja saját költségén egy díszes könyvtárpéületet építtetett a váci püspöki palota szomszédságában, s egyházmegyéje részére egy központi könyvtárt állíttatott fel benne, mely teljesen berendezve tavasszal fog átadatni rendeltetésének. Maga az épület mintegy 60,000 forint költségbe került.

— Deák Ferencz egészségi állapota örvendetesen javul, s most már szoros környezetén kívül meghittebb barátjait is fogadhatja.

— Kiténtetések. Radvánszky Antal zólyomi és Szentiványi Márton lipói főispánok kiváló érdemeik elismerésül a szent-István-rend kis keresztjével díszítettek föl. Szilassy István pestmegyei s Ferenczy István soprony-megyei alispánok kir. tanácsosi czimmal ruháztattak fel.

— Rónay Jácint püspök ur ö méltósága mult vasárnap, ö Felsege a királyné kegyelmes meghívása folytán tisztelgett Mária Valéria főhercegnőnél s az élénk szellemű magyar főhercegnő vidáman csevegett Angliáról, ahol tudvalevőleg a multévi fűrdőidényt töltötte felséges anyjával.

— Esztergamban muzeumot létesítenek a főmagas-ságú bibornok-hercegprimás pártfogása mellett. Ö eminentiája ad hozzája helyiséget is a primási könyvtár épületében.

— Szepesi Imre, k. r. áldozár s egyetemi tanár, f. hó 9-ikén 63 éves korában elhunyt. Betegsége igen rövid volt; pénteken szélhűdés érte s másnap megszűnt élni. A boldogult egy hosszú életen át mint tanár s író buzgó és kiténő munkása volt a magyar tudományosságának, tagja a magyar akademiának és több tudományos és irodalmi intézetnek. Temetése vasárnap délutáni 3 órakor ment végbe nagy díszszel s élénk részvét mellett. A szertartást Schwendtner apát s belvárosi plébános végezte. Az imponans gyászmenet, melyet a főgymnasiunai ifjuság nyitott meg, a kigyó- és hatvani utcán át haladt a kerepesi

ut felé. A gyászolók között jelen voltak Pauler Tivadar igazságügyminiszter s Haynald Lajos kalocsai érsek ur ö exciáik, az akademia s több társaság tagjai, az egyetemi tanárok s a boldogultnak nagyszámu tisztelői. Béke hamvaira!

— A magyar akademiai kör vasárnap tartotta ezévi rendes közgyűlését, melyen a tagok szép számmal jelentek meg. Az elnök, gr. Lónyay Menyhért, üdvözölvén a gyűlést kiemelte, hogy a kör megfelelt már eddig is rendeltetésének, mely abban áll, hogy a tudományos és irodalmi foglalkozású férfiak társadalmi érintkezését megkönnyítse. A kör pénztára kedvezően áll, a kezelésért az igazgatónak s pénztárnoknak köszönet szavaztatott. Azután megválasztattak a 30 tagu választmány s a kör tisztviselői, kik maradtak a multévié. — Vasárnap tartá közgyűlését az írók és művészek társasága is Szigligeti Ede elnökle alatt. A titkári jelentés örvendetesen constatálja, hogy a társaság tagjai jelentékenyen szaporodtak. A kör anyagi viszonyai elég jók, azonban a tagok évdij-hátralékai igen tetemesek; ezek mikénti behajtása, a tagdíjak leszállítása s a pénztár kezelése iránt egy f. évi február 14-kére egybehivandó rendkívüli közgyűlés elé javaslatok fognak terjesztetni. Jogtudósokból álló bizottság küldetett ki, mely a szellemi és képzőművészeti tulajdonjog megvédésére vonatkozólag előterjesztett javaslatokat tárgyalás alá veendi. Ezután megválasztattak a tisztviselők s a választmányi tagok. A névsor ugyanaz, mint volt a mult évben.

— A pozsonyi koronázási templom helyreállítási költségeinek fedezésére Rónay Jácint cz. püspök és prépost 600, a káptalan minden egyes tagja pedig 105 forintot adott.

— Gr. Széchenyi Ödön egy levélben kéri a fővárosi tanácsot, hogy hosszabbítsa meg szabadságát egy évre. A gróf nem köszön le tüzörsegi parancsnokságáról, miután távolléte csak ideiglenes. A napokban Londonba utazik tüzöltöszerek vásárlása végett s utközben Budapesten is fog néhány napig időzni.

— Az új operaház építéséhez, ha igaz, még az idén hozzá fognak. Ybl Miklós a részletes tervet már elkészítette, s az jelenleg a miniszterelnöknél van.

— Petőfi Sándor összes költeményeinek diszkiadása, mint halljuk, teljesen elfogyott. Az Athenaeum ebből második kiadást rendez, új képekkel; a nagykötetű kiadás képek nélkül is meg fog jelenni olcsóbb kiállítással; végre a régi alaku négy kötetes kiadás újra sajtó alá kerül díszesebb kiállításban. Mindahárom kiadás alkalmasint még az idén fog foganatosíttatni.

— A »Maticza Serbska« irodalmi társulatot a közoktatásügyi miniszter utasította, hogy Ujvidékről költözzék át Budapestre. Alapszabálya szerint a főváros e társulat székhelye, s csak gróf Pálffy Mór helytartósága alatt engedték meg, hogy Ujvidékre költözzék.

— Lucca Paulina asszony hangversenye, mely közbejött akadályok miatt elmaradt, f. hó 26-ikán fog a redouteban megtartatni.

— A »Debreczen« gőzös a lánchídnál a Dunába fagyott s csak nagy bajjal tudták kivágni a jégből, hogy biztosabb helyre szállíthassák. Számos munkás dolgozott a majdnem öles vastagságú jég felvagdolásával.

— A Mária-intézetben a mult év folyamában 553 szegény nőcseléd lelt menhelyet s ellátást, és 140 árva leány ingyen oktatást.

Folytatás a mellékleten.

— A turóc-szent-mártoni pánszláv gymnasium f. hó végével bezáratik.

— Árvizvel kezdték ijesztgetni a fővárost. Azt beszélték, hogy a Duna vize nő, s a jég oly vastag, hogy alatta nem folyhat el. A mult héten szakértőkből álló bizottság megvizsgálta a vízállást és a jeget, s úgy találta, hogy nincs mitől tartani.

— Moór városa kegyeletos ünnepélyt tartott mult hó 30-kán. Az nap leplezték le azon szürke gránitból készült emléket, mely a moóri csatában elesett hős honvédek hamvai felett állítottott fel. Az ünnepély után lakoma is volt, melyen hazafias felköszöntések mondattak.

— Berzenczey László elméjében megzavarodott. Sokat hányatott élete volt, s nem csoda, ha lelkiileg beteggé lett.

— Mérken, a gróf Károlyi Viktor birtokán, a háziur és öt vendége két nap alatt 42 vaddisznót lőtt.

— Halálozások. Halmosy Endréné, szül. Eisenbarth Stephanie f. hó 1-én élte 27. évében. — B. Kemény Ferencz belső titkos tanácsos. f. hó 2-ikán Kolozsvárt, 80 éves korában. — Bogláralfalvi Sebesi István 1848-ban honvédőrnagy utóbb Fehér megye főjegyzője, majd törvényszéki elnök, Sepsétezen decz. 25-ikén. — Fedák Ferencz a jászóvári premontrai rend házgonduoka 61 éves korában. — Tárkány János kiskörösi földbirtokos 95 éves korában. — Szervánszky Sándor biharmegyei volt szolgabíró 62 éves korában. — Josipovich Antal, turopolyai gróf, ki hazánkuk hű és rendithetlen barátja volt, mult hó 29-ikén jalkoveczy birtokán 71 éves korában meghalt. — Gencsy Lajos szabolcsmegyei birtokos Budapesten 34 éves korában. — Demjanovics Sándor nagybereznai g. k. esperes mult hó 29-én. — Br. Hornig Vilmos m. államasuti főfelügyelőségi titkár 32 éves korában. — Heyek Adolf, a magyar iparbank igazgatója, 48 éves korában.

— Offenheim, a leMBERG-csernowiczi vaspálya volt igazgatója ellen indított bünpör tárgyalása f. hó 4-kén kezdetett meg Bécsben; nyereszkesési csalással van vádolva. — A bécsi földtanintézet mult héten ünneplé meg fennállásának 25. évfordulóját. Az ünnepélyen jelen voltak Rainer, Károly Lajos, Lajos Viktor főherczegek és számos kitünőség. — Frigyes Vilmos hesseni ex-választó fejedelem január 6-kán Prágában meghalt 73 éves korában. Ő volt az utolsó hesseni választófejedelem. — Ő Felsége a király megküldte Viktoria királynőnek Erzsébet királynénk arczképét.

— Oroszország kormánya mult évben május és október hónapok között 16,880 egyént száműzött Szibériába. Ezek közül 1220 nehéz munkára lett ítélve, 1624 pedig iszákosság miatt küldetett oda. A száműzötteket önkénytesen 1080 nő és 1269 gyermek követte. — Ledru Rollin temetése Párisban nagy tüntetéssel ment végbe; vallási szertartás nélkül temették él, a kormány és nemzetgyűlés ez okból nem képviseltették magukat a temetésnél. — Dupanloup orleansi püspök Szylveszter napján kettős jubileumot tartott; az nap volt 25 éve, hogy püspökké lett, s 50, hogy áldozárrá szenteltetett. — Deislein bambergi érsek meghalt. — A párizsi nagy operát megnyitották. E nagyszerű épületet még 1854-ben kezdték építeni; telke tizenhat millioba, építési költsége pedig negyven milliónál többbe került.

— Lapunkra folyvást elfogadunk előfizetéseket, s ajánljuk a tisztelt közönség becses pártfogásába.

A lap előfizetési ára: **Egész évre 4 frt; félévre 2 frt; negyedévre 1 frt.**

MINDENFÉLE

Mi a különbség nők és órák között? kérdezé Fontenelle egy társaságban? Senki sem tudta megmondani, mire Fontenelle a kérdést így fejté meg: »az órák arra valók, hogy az időt mutassák, a nők pedig elfeledtetik velünk az időt.«

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

Kimutatás

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről. frt kr.

Bold. Recker András volt zalathnai plébános hágyománya	115	83
Oldinger Antal bélabányai pléb.	15	75
Magasházy Károly helembai pléb.	120	6
Uskerth János brodnói pléb.	25	20
Ambrus Mihály rezi pléb.	50	40
Szuly József pécsi kisszeminariumi alkormányzó	3	15
Göndöcs Benedek apát s gyulai plébános	3	15
Simonides Károly bécsi pasmaneumi növendékpap	16	59
Vinisz Ferencz csóri plébános	18	90
Szabados Antal kalocsai papnöveldei aligazgató	135	45
Zsaskovszky József apátfalvi pléb.	31	50
Widder Cyprian győri karkáplány	220	50
Gruzling Ferencz magyarszéki pléb.	79	93
Néhai Eliássy Ferencz címz. kanonok volt nemesmiliticsi pléb.	40	—
Wurdics Ignác pannonhalmi sz. ben. r. hittanár	57	80
Sóos János rábahídvégi pléb.	42	40
Lacza Gyula mecséri pléb.	3	15
Deutsch Károly kis-terennei pléb.	3	15
Hungréder György felső-vissói pléb.	9	45
Zechmeister Gáspár alesperes, kismartoni pléb.	28	35

Hirdetések.

**Finom
selyemárúk**
és egyéb gyönyörű
női ruhakelmék
nagy vásztekban kaphatók
HAMBURGER ADOLF
üzletében BUDAPEST, uri utca.
Minták lárhoza készséggel
küldetnek.

Alulírt egy tizváltozatu orgonát készített-

tem, mely a szláv evang. egyházban minden pillanatban megvívás-gálható, megvásárolható és elszállítható. Miért is az orgonát szükségű községeket bátor vagyok figyelmeztetni, hogy e körülményt használni siessenek, amennyiben orgonámban valódi mesterműre s a legkitünőbb hangolási és hangu orgonára tehetnek szert.

Teljes tisztelettel:
Steinreich Lipót,
orgonakészítő.

(Lakásom: Budapest, 7-ik kerület, Gábler-utca, 8-ik szám, Kerepesi-ut, a szláv templommal átellenben. (1-3)

Ezennel van szerencsénk becses vevőinket figyelmeztetni, hogy raktárunkat végrelegesen a váci-utca 4. szám alatti újonnan épült saját áruházunkba tettük át, mely azon ház tözsomszedságában van, melyben üzletünk 72 év óta fenáll.

KOLLARITS JÓZSEF és FIAI

legelső kész fehérmű, vászon és szövött áru gyári raktárunkban
BUDAPESTEN, váci-utca 4. szám alatti áruházban
az „YPSILANTI“-hoz.

Kaphatók mindennemű kész férfi, női és gyermekfehérműnek, vásznak és asztalruháknak a legnagyobb választékban és kitűnő minőségben, a legjutányosb árakon.

Férfi ingek, rumburgi, hollandi, vagy írlandi vászonból, darabja 2,20, 3, 3,50, 4, 4,50, 5, 5,50, 6, 6,50, 7, 8, 10, 12 forint.

Férfi báli ingek, himzetek 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14 egész 20 frtig.

Férfi madapolan ingek, 1,50, 1,75, 2, 2,50, 3, 3,50, 4 frt.

Férfi színes ingek, 1,50, 2, 2,50, 3 frt. Két külön gallérral 2,50, 3 frt.

Férfi angol oxford-ingek, darabja gallérral 3, 3,75, 4,75, 2 külön gallérral 4, 5 frt.

Férfi gatyák, magyar, félmagyar vagy francia szabásra, félvászonból 1,50, 1,55, 1,60; tiszta vászonból 1,75, 2, 2,50, 3, 3,50.

Férfi gallérok, legfinomabb tuczatja 3 frt.

Kézeltök, tuczatja 5, 6 frt; nyakkötők, 30 krtól 3 frtig; félharisnyák legjobb minőségben tuczatja 4, 5, 6, 7, 7,50, 8, 9, 10 egész 18 frtig.

Mindennemű vászon s batiszt zsebkendők színes széllel tuczatja 7 és 8 frt.

Női ingek, vászonból sima 2,25, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 frt, himzetek, 3, 3,50, 4, 4,50, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14, francia mellvarással 4, 4,50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt.

Női háló-corsettek, 1,30, 1,50, 1,85, 2, 2,25, 2,50, 2,75, 3, 3,50, 4, 4,50, 5, 6 egész 12 frtig.

Női francia derék-fűzők, darabja 1,30, 2,30, 2,75, 3,75, 4, 4,50.

Női harisnyák, legjobb minőségben pamutból, tuczatja 4, 4,50, 5, 5,50, 6, 7, 8 egész 15 frtig, czérből 11—24 frtig. Fil d'Ecosse 15, 18, 20, 22, 25, 30 frtig.

Női alsósoknyák és nadrágok, perkálból, csikos és piquet-barchetból, éjjeli főkötők, mindennemű vászon s batiszt zsebkendők.

Fiu-ingek, vászonból, madapolanból s színesek a legjutányosb árakon, ugyszinte fiu-gatyák s félharisnyák.

Leány-ingek, minden formában, ugyszinte leány-corsettek s harisnyák A legnagyobb választékban férfi és női téli alsó ingek s nadrágok, ugyszinte minden téli áruk, legujabb flanel-ingek s shawlok.

Továbbá ajánljuk raktárunkat a legjobb minőségű rumburgi, hollandi s írlandi vászonból, vége 23, 24, 25, 27, 28, 30, 32, 35, 40, 45, 50, 60 egész 120 frtig.

Creas-vászon, vége 10,50, 11, 11,50, 12, 12,50, 13, 13,50, 14—32 frtig.

Színes ruhaperkálok legnagyobb választékban, melyekből mintákkal szívesen szolgálunk.

Vászonzsebkendők, tuczatja 3, 3,50, 4, 4,50, 5, 5,50, 6, 6,50, 7, 8, 9, 10—20 frtig.

Törülközők, tuczatja 5,50, 6,40, 6,90, 7,50, 9,50, 10, 12 egész 20 frtig.

Abroszok és damaszt asztali készletek 6, 8, 10, 12, 19 és 24 személyre minden árban.

Színes ágyi canavász, vége 9, 10, 11, 12, 13—16 frtig.

Csipkefüggönyök a legnagyobb választékban, egy ablakra 3, 3,50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15 frt párja.

Asztal- és ágyterítők, kávé abroszok s esemege-kendők.

Levarott paplanok, rongeből 5, 5,50, 6 frt; cachemirből 8, 11, 14, frt, selyemből 20, 24, 28, 30 frt, ugyszinte matrácok minden árban.

Menyasszonyi készletekkel 200 frtól 2000 frtig kész fehérmű s vászonban a legszebb kiállításban szolgálhatunk. Nagy árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.

Levél általi megrendelések még az nap, melyen érkeznek, legjobb kiválasztásban eszközöltetnek és csomagolási díjt nem számítunk.

Temesváry Emanuel

magyar
cipőgyára

Budapesten,
király-utca 1. sz.,
ajánlja

Nők számára:

Topánkák, brünelből, lakorral finoman diszítve 2 frt 80 kr.
Ugyanazok gummi-huzóra, ma as szabásnak, vagy egészen bársonyból, finom kiállítás 3 frt 60 kr.
Topánkák, finom chagrin- vagy borjúbőről, szegezett és csavarral ellátott kettős talppal 4 frt.
Topánkák posztóból, szörme-béléssel, bőrel körülvarrva, csavaras kettős talppal 4 frt 50 kr.
Leánykák és gyermekek számára a 100 fajta 1 ft 20 krtól 2 ft 80 krig.

Urak számára:

Topánkák chagrin- vagy zergebőről 4 frt.
Topánkák borjú- vagy bagaria-bőről, szegezett és csavaras kettős talppal, igen erősek 4 frt 50 kr.
Ugyanazok orosz lakbagatiából ft. 5,50.
Vadász- és terdesizmák vízmentes bagaria-bőről, 3-szoros talppal 12 frt.
Csizmák borjú- vagy chagrin-bőről, elegans szabásu 10 frt.
Gyermekek-terdesizmák, 3-szoros talppal, igen erősek 5 frt.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan eszközöltetnek. Részletes árjegyzékek ingyen és térmentve. (6—10)

Magyarhonban

legbővebben fölszerelt gyári-raktár

Misemondó ruhák

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluvialék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók stb.

Monstranzok, kelyhek,

eiboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartók,

tűzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICALÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15. szám, Budapest.

(34—35.)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő **Ágoston Antal.**

Budapest, 1875. Nyomatott az »Athenaeum« nyomdájában (Ferenciek tere Athenaeum-épület.)